

פרוטוקול מס' 196

מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה  
ביום ג', כ"ד בסיון תשל"ו - 22.6.76, שעה 08.30

נ כ ח ר :

חברי הוועדה:  
ב.צ. קשת - מ"מ יו"ר  
ח. אבו-דביעה  
י. בארי  
א. גיבלבר  
א. ורדיגד  
א. ידיב  
ב. טואב  
ד. קורן  
י. תמיר

מוזמנים:

ח"כ ש. לוי (לס' 1 בסה"י)  
ח"כ מ. שחל  
מר שפט - משרד הפנים  
מר יערי -  
ת. רוה - המשפטים  
מר מוניץ - מרכז השלטון המקומי  
מר לפיד - עיריית תל-אביב  
מר וישובסקי -

מזכיר הוועדה:

י. ברזני

ד ש מ ה :

א. אדלר

סדר-היום:

1. חוק רשות הרבים (שמירה על נקיון) תשל"ו-1976;
2. חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 7) תשל"ו-1976

אני פותח את הישיבה.

היו"ר ב.צ. קשת:

1. חוק רשות הרבים (שמירה על נקיון)

ש. לוי:

בשעתו הוגשו שתי הצעות חוק, של ח"כ יוסף תמיר ושלי, אשר טיפלו בשאלת הנקיון ברשות הרבים. לאחר בירורים וקריאה טרומית הוחלט לאחד את שתי ההצעות, והצעת החוק המונחת לפניכם היום עברה את הקריאה הראשונה. החוק בגוליו השונים מונח בכנסת כבר למעלה משנתיים, והיינו מבקשים אפוא מאד להחיש את קבלתו.

מר מוניץ:

אנחנו תומכים בהצעת החוק בכל לב. הצטרפנו רק על שהכנסת מצאה לנכון להשמיט פסקה אחת מההצעה המקורית של ח"כ תמיר: בדבר השלכת פסולת מחוץ מכוניות.

היו"ר ב.צ. קשת:

האין החוק במתכונתו הנוכחית חל גם על זריקת פסולת מחוץ מכונית נוסעת? האם הוא מדבר רק על הולכי-רגל?

ת. רוה:

ברור שהוא חל על כל משליכי הפסולת.

מר שפט:

לא מצאנו פתרון לבעיית השלכת פסולת מאוטובוסים, פרט לפתרון שכבר ישנו בפקודת התעבורה, אלא אם כן נטיל אחריות בלעדית על הנהג. כיום אין אפשרות של אכיפה מספקת בעניין זה.

היו"ר ב.צ. קשת:

למה? שוטר שיושב באוטובוס ליד אדם שמשליך פסולת החוצה - האם אינו יכול לרשום לו דו"ח בו במקום?

מר שפט:

הבעיה היא בעיה של אכיפת החוק. כיום לא יזדרז שוטר כזה לרשום דו"ח על זריקת פסולת מן האוטובוס.

היו"ר ב.צ. קשת:

אם השוטר איננו ממלא את תפקידו באוטובוס - הוא לא יעשה זאת גם כשהוא רואה אדם משליך פסולת ברחוב. אבל זאת איננה בעיה של חקיקה אלא של אכיפת החוק.

י. תמיר:

אני מציע לאשר את החוק כפי שמוצע. זוהי פריצת דרך בחיינו הציבוריים. אני גם מרוצה מגובה הקנס שנקבע כאן - 1,000 לירות לעומת 500 לירות בהצעה המקורית. יש בחוק הזה סמכות לשר הפנים להתקין תקנות, והוא יוכל להתקין תקנות לאכיפה יעילה של החוק. אני מצטרף לבקשת ח"כ לויין להחיש את קבלת החוק.

**ד. קורן:**  
 אני תומך בהצעת החוק. אנחנו רוצים שתהיה לנו א"י יפה ונקיה. אלא שלא הייתי משאיר את האחריזות כולה על האזרח. דרוש כאן משהו יותר מוחשי.  
 הייתי מבקש גם לדעת אם אין לנו כיום חוקים אחרים הזהים בתכנם להצעת החוק הזאת.

**ב. טואב:**  
 מטרידה אותי הבעיה של אכיפת החוק, בפרט כשמדובר בקנס כה גבוה של אלף לירות. השאלה היא אם החוק הזה אמנם ישפר את המצב, ואם שוטר שיראה אדם זורק פסולת לרחוב - אכן ירשום לו דו"ח. כיום עדיין חובת ההוכחה היא על השוטר; אם הוא רואה ערימת פסולת ליד חנות כלשהי - השוטר הוא שצריך להוכיח שבעל החנות הוא שהשאיר שם את הפסולת, והוא יכול לעשות זאת רק אם במו עיניו ראה את בעל החנות עושה זאת. גם לכך צריך למצוא פתרון.

סעיף 2 מדבר על לכלוך רשות הרבים. בשעתו דובר על לכלוך באמצעות מודעות שמודבקות מחוץ למקומות המיועדים לכך והטלת חובת ההוכחה על הגוף הנהנה מהדבקת המודעה (תיאטרון וכו'). אני מציע להרחיב את סעיף 2 המוצע ולכלול בו גם הדבקת מודעות כנ"ל, חריטה, כתובות על הקירות וכו', ולהטיל את חובת ההוכחה על האדם הנהנה מהמודעות או קשור לכך ישירות.

**א. יריב:**  
 אני בעד החוק הזה, ורק חושש ממה שקוראים "האפס המושלם" - מכך שהדרישה לשלמות תרוקן אותו מכל תוכן. לא צריך לצפות שהחוק הזה יפתור את כל בעיות הזיהום במדינה. די אם ישפר במידה ניכרת את מצב הנקיון במקומות ציבוריים.  
 מה ההבדל בין "גרעינים", "בטנים" וסתם "פירות"?  
 מה שנוגע לגובה הקנס, אני עדיין מתלבט בין 500 ואלף לירות.

**ש. לוי:**  
 בהצעת החוק המקורית שלי היה סעיף שהטיל חובת האחריזות גם על העיריה ולא רק על האזרח. משרדי הממשלה התנגדו לכך. זוהי תשובה לדברי ח"כ קורן שטען על מידת האפקטיביות של החוק.  
 הבה נעשה כאן את הצעד הראשון, והנסיון יוכיח אם החוק טעון תיקון. אני חוזר אפוא ומבקש לאשר היום את החוק ולהחיש את קבלתו.

**א. ורדיגר:**  
 אי-אפשר להוציא מהמשחק את הרשויות המקומיות. כי מדובר לא רק בהשלכת פסולת, אלא גם בהשארתה ברחוב. אני רואה למשל את פועלי הנקיון המוציאים את פחי האשפה אצלנו, ומפזרים מחצית מהאשפה בדרך. וכבר טענתי בשעתו לעיריה שאני מסרב לשלם מסים עד שיחוקן המצב הזה. כאן האחריזות היא על העיריה.  
 דבר שני: בעלי חנויות המטאטאים בבוקר את חנותם ומוציאים הכל לרחוב. האם אלה כלולים במסגרת החוק הזו? מסגרתו של החוק טובה; צריך רק להבטיח שהיא תקיף את כולם.

ח. רווח:  
אינני חושבת שבחוק הזה צריך לכלול את ענין הדבקת המודעות, כי יש לנו חוקים רבים שדנים בזה, כולל חוקי עזר. יש גם במשרד המשפטים הצעה בדבר הרחבת האחריות בענין זה, אבל מכאן ועד להטלת האחריות גם על העירייה - המרחק רב.

היו"ר ב.צ. קשת:  
נגזרת "פסולת" כוללת פרטים רבים, אבל אינני רואה ביניהם "נייר" -  
עתון משומש וכו'.

שנית, מה יהיה על החוק הזה כשיתקבל? לדעתי הפתרון איננו במשטרה. אסור לנו להטיל על המשטרה את התפקיד הזה, שיהיה על חשבון תפקידים אחרים שלה. כאן צריך להקים יחידה מיוחדת, במעגל-סגור של תקציב: הכנסות לפי החוק הזה יכסו את המנגנון שיוקם. זהו הפתרון המעשי היחיד שאני רואה. ייתכן שמקומה של הצעה כזאת הוא בטעיף החקנות, ולא רק לגבי נקיון ברחוב אלא גם נבתי-אוכל וכו'.

מר טוביץ:  
נתבקשתי להביע משאלה מטעם מרכז השלטון המקומי: לא די לדבר על הרחבת מסגרת הפקחים בעירייה שיעסקו בביצוע החוק הזה; חייבים לשתף כאן גם גורמי ציבור, ארגוני מתנדבים וכו'. כי בלי שיתוף הציבור בצורה וולונטרית בחוק הזה, כמו גם בחוקים אחרים, לא נחקדם בנושאים אלה.

י. תמיר:  
אני מתנגד לדבריו של ח"כ יריב בדבר גובה הקנס.

מה שנוגע לביצוע - תפקידה של הכנסת הוא לחוקק חוקים; הביצוע הוא על הרשות המבצעת, אם כי אנו ערים מאד גם לביצוע, אבל לא בתחום החקיקה.  
לפני זמן-מה ביקרתי בסינגפור, מדינה-עיר בת 7 מיליון תושבים החיים בצפיפות רבה מאד. שם הגיע השלטון למסקנה שאי-אפשר יהיה להמשיך לחיות בתנאי צפיפות כאלה אלא אם כן ייעשה משהו בשטח הנקיון ברשות הרבים, וקבעו שם אפוא קנס של 2,000 דולר למי שמשליך פסולת ברחוב - חינוך פלוס הרחעה. זאת הדרך שצריך ללכת בה גם אצלנו.

סעיף 1

היו"ר ב.צ. קשת:  
כאן אני מציע כאמור להוסיף בהגדרות גם "נייר ועטיפות".

ש. לוי:  
אם ההגדרה מדברת על "רשות הרבים" כ"מקום שאדם רשאי להשתמש בו או לעבור בו" - מה דינו של מקום שאדם רשאי רק לעמוד בו?

מר וירשובסקי:  
אני מציע להוסיף, אחרי המלים "או זכאי לעבור בו", גם: "או עובר בו למעשה". כי ייתכנו מקרים שאין לאדם רשות מפורשת לעבור במקום מסויים, אבל הוא עושה זאת בפועל. למשל: מגדש או איזור פתוח השייך לרשות הפרט אבל איננו מגודר. כי כשמדברים על "כל מקום שהציבור זכאי לעבור בו" - הכוונה היא בדרך כלל לרחוב שהוכרז כדרך מעבר. אבל יכול אדם לעבור בשביל בלתי-רשמי ולטעון: מי בכלל קבע שזה מקום שאני זכאי לעבור בו?

מר וירשובסקי:

יש לנו בחוקי העזר שלנו הגדרה הרבה יותר רחבה של "פסולת", שקיבלנו בעקבות 40 שנות נסיון. אני מציע שנשלח אותה אליכם לעיון.

מר שפט:

יש בידי הגדרה דומה מאד לזו שיש בעיריית ת"א, והאומדת כך: "פסולת" - שיירי מזון, קליפות, ניירות, בקבוקים, תיבות, קופסאות, קרטונים, אריזות למינייהן, גרוטאות, חתיכות עץ, קדשים, סמרטוטים, שיירי בית-מלאכה, אפר, אשפה מכל סוג, וכן כל דבר העלול לגרום אי-נקיון או אי-סדר.

אני מקבל את הצעתו של מר וירשובסקי להוסיף את המלים "או העובר בו למעשה".

ד. קורן:

מה בנוגע לכרוזים ומודעות-פרסומת שמחלקים ברחוב, שהמקבל - מקבל

לידיו ומיד משליך אותן לארץ?

מר לפיד:

לחלוקה עצמה יש פתרון בחוקי עזר, אבל טוב היה באמת אילו אפשר היה לכלול גם בחוק הזה איסור חלוקת מודעות וכרוזים מיד ליד.

י. חמיר:

האם בכלל דרוש רשיון לחלוקה כזאת?

מר לפיד:

בחוק-העזר יש איסור מוחלט על חלוקת מדעות כאלה מיד ליד.

היו"ר ב.צ. קשת:

אני מציע שנסתפק בזה.

א. ורדיגר:

מה דינו של אדם שהולך ברחוב ומשליך פסולת מן הרחוב לרשות היחיד? הוא חושש שיקבל דו"ח אם ישליך את הפסולת לרחוב - והוא משליך אותה לחצר הסמוכה. אולי אפשר להוסיף פסקה המדברת גם על זריקת פסולת מרשות הרבים לרשות היחיד.

מר לפיד:

בחוקי העזר יש פתרון לכך: הם אוסרים בכלל זריקת לכלוך, גם בתחום הפרט. אבל הערתו של ח"כ ורדיגר נכונה בעיקר לגבי זריקת פסולת מרכב נוסע.

היו"ר ב.צ. קשת:

אני רואה בין הגדרות "פסולת" גם "אפר". מה פירוש הדבר? מה רוצים שיעשה אדם עם אפר המיגריה שהוא מחזיק בידו? היכן ישליך אותו? אני מציע למחוק את המלה "אפר" מן ההגדרות.

מר לפיד:

צריך לזכור שיש גם כללים של פרשנות. קשה להגדיר איזו כמות של אפר מותר לזרוק ואיזו כמות אסור לזרוק. ההנחה היא שגם לתביעה

מר לפיד:

הכללית יש הגיון, ולא תביא דברים לאבטורר ע"י רישום דו"ח על מי שהטיל את אפר-הסיגריה שלו ברחוב.

מחליטים: להוסיף בהגדרת רשות הרבים את המלים "או העובר בו למעשה".

מע"ף 2

א. ורדיגר:  
במע"ף זה אני חוזר ומציע לכלול גם השלכת פסולת מרשות הרבים לרשות היחיד.

מר וירשובסקי:  
כדי שבחוק הזה יהיה באמת חידוש ממשי אני מציע להוסיף פסקה בדבר השלכת פסולת מרכב פרטי גם מחוץ לעיר. בחוץ העיר הדבר מנוסה למעשה ע"י חוקי העזר. אבל דרכים בינעירוניות אינן מנוסות כיום.

מר שפט: זוהי "רשות הרבים".

מר וירשובסקי:  
אבל כאן קשה להוכיח מי זרק את הפסולת. לכן, לגבי הסעיף הספציפי הזה אני מציע להוסיף אחריות מוחלט של בעל רכב פרטי. אם לא נאפשר לרשות מספרה של מכונית פרטית שעברה בכביש בינעירוני ושטמנה הושלכה פסולת לכביש - לא שינו כלום בחוק הזה. ואני חוזר: אני מדבר על רכב פרטי ולא על אוטובוס. אפשר להסכים שבעל הרכב יוכל להטיל את האחריות על אחד הנוסעים, שהוא שזרק את הפסולת.

י. תמיר: אני תומך בהצעתו של מר וירשובסקי.

א. גיבלבר:  
אני מתנגד להטיל אחריות כוללת על בעל רכב פרטי שהטיע טרמפיסטים ואחד הטרמפיסטים זרק החוצה קופסת סיגריות ריקה. לא ייתכן להטיל אחריות על בעל הרכב לפסולת שזרק החוצה נוסע זר שישב במושב האחורי, בעוד שנהג מוניות אנו פוטרם מאחריות כזאת.

ש. לוין:  
אני מסכים לנימוקיו של ח"כ גיבלבר, ומה גם שניסוח ההצעה אינו נראה לי. לא ייתכן לכתוב בחוק ש"לא יטיל אדם פסולת מרכב פרטי", שאז פירוש הדבר שמרכב לא פרטי הדבר מותר.

י. תמיר:  
סעיף 4 מסמיך את שר הפנים להתקין שלטי אזהרה. אני מציע להוסיף בסעיף זה סמכות לשר הפנים או לשר התחבורה לחייב התקנת שלטי אזהרה כאלה גם בחוץ רכב - ציבורי ופרטי - תווית האומרת שמי שמסליך פסולת מן המכונית החוצה צפוי לקנס של אלף לירות. לדעתי זהו גורם מרתיע מאד.

מר שפט:

עוד לפני שנתיים דנו כאן בענין הרכב, עפ"י הצעתו המקורית של ח"כ תמיר, וכבר אז זנחנו את הרעיון הזה. מה גם שמדברים כאן במפורש אך ורק על רכב פרטי ולא ציבורי.

היו"ר ב.צ. קשת:

הכוונה היא לקבוע שאסור לזרוק פסולת גם מרכב ציבורי; ההדגשה על רכב פרטי היא בענין האחריות.

מר לפיד:

הטעיה הזה דרוש לגבי השלכת פסולת בעיקר בתוך העיר. מדי חודש מוגשים בעיריית ת"א כאלף דו"חות על השלכת פסולת, ויש לכך השפעה מרחיקת עזומה, כפי שאפשר לראות מאלפי מכתבי ההתנצלות והבקשות לביטול תלונות שאנחנו מקבלים. אלא שבנושא הרכב אי-אפשר היום כלל לאכוף את החוק, כל זמן שלא חוטל על בעל הרכב האחריות למה שנעשה בתוך רכבו, אלא אם כן יוכל בעל הרכב להוכיח מיהו שהשליך את הפסולת מחוץ רכבו. גם בתי-המשפט יתחשבו בבעל הרכב אם ישוכנעו שלא היתה לו השפעה על מי שהשליך את הפסולת (טרמפיסטים וכו'). משום כך אנחנו תומכים בהצעה לכלול הוראה כזאת בחוק, בדבר קביעת אחריות על בעל מכונית פרטית לפסולת המושלכת ממכוניתו.

א. יריב:

אני מציע שוב לא להרחיב את הענין. לא נצא מכך, ולא נשיג גם את המטע שאנחנו רוצים להשיג.

י. תמיר:

אני מציע להסמיך את משרד הפנים להתקין תקנות בענין זה. במסגרת של תקנות נראה לי שאפשר למצוא שתדון לבעיה של השלכת פסולת מרכב. אני מציע אפוא שנפנה במשאלה מתאימה לשר הפנים ולשר התחבורה.

ח. דנוה:

זה בלתי אפשרי.

י. תמיר:

החוק הזה בא לאסור השלכת פסולת ברשות הרבים. איננו מפרטים אם מדובר באדם שזרוק פסולת חוץ כזי עמידה, הליכה, ישיבה או שכיבה, מרכב או כשהוא הולך ברגל. נקבל אפוא את סעיף 2 כפי שהוא, ונביע בפני השר משאלה בדבר תקנות על השלכת פסולת מרכב, ותו לא.

מ. שחל:

אני הייתי מציע לקבוע בחוק הזה סעיף נוסף, האומר ששר התחבורה יתקין תקנות לקביעת מיכלים לאשפה או לפסולת מרכב פרטי. עי"כ לא נטיל את האחריות המוחלטת במפורש על הנהג, אבל יחד עם זה הוא ידע שמכוניתו נכללת במסגרת החובה עפ"י החוק הזה.

י. תמיר:

את הדבר הזה הצעתי בהצעת החוק המקורית שהגשתי, וקיבלתי מכתב משר התחבורה שלגבי רכב ציבורי הוא כבר עשה זאת, ולגבי רכב פרטי הוא סבור שזה לא רצוי, יחד עם זה, אני חוזר ומציע לחייב הדבקת תווית בכל מכונית המציינת שעבירה על החוק הזה דינה קנס של אלף לירות.

לכך אני מבין שאין מחנגדים.

היו"ר ג.צ. קשת:

מחליטים: 1. לשלוח מכתב-פניה לשר הפנים ולשר התחבורה בענין הדבקת תווית בכל כלי הרכב המזכירה שהעובר על החוק הזה ייקנס באלף לירות.

סעיף 3

מר וירשובסקי:  
אני מציע להגדיל את הקנס המכסימלי עד לגובה הקנס הנהוג כיום ברשויות המקומיות, בחוקי העזר - 5,000 ל"י.

י. חמיר:  
בחוק העזר מרובר על קנס מכסימלי של 5,000 לירות. פה אנחנו מדברים על סכום מוחלט של אלף לירות, לא קנס מכסימלי.

מר וירשובסקי:  
כל קנס שנקבע בחוק הוא קנס מכסימלי, והשופטים לעולם לא מטילים אותו. אין זה הגיוני שחוק ארצי ידבר על קנס מכסימלי שהוא חמישית מן הקנס שקבע חוק העזר.  
אלטרנטיבית אני מציע לאפשר לשר הפנים, באישור ועדת הפנים, להגדיל את הקנסות המכסימליים הכתובים בחוק.

היו"ר ג.צ. קשת:  
כל החוק הזה דן בדברים קטנים; השלכת פסולת כמו קופסת סיגריות, עטיפה קטנה, קליפת פרי וכו'. אין הוא דן בפסולת של טונות. לא מדובר בחוק הזה באנשים שמוציאים לרחוב דהיטים ישנים וכו'. אני מציע אפוא שנסתפק בקנס מכסימלי של אלף לירות.

א. גיבלבר:  
אני תומך בהצעתו של מר וירשובסקי. משום שלמעשה החוק הזה מקיף את כולם - גם את הקבלנים שמשאירים פסולת בנין ברחוב, וגם מי שמוציא דהיטים ישנים לרחוב, וכו'.

י. חמיר:  
לא אחת הו באה בוועדה הזאת דוגמה של השלכת פסולת בנין ברשות הרבים במקום לטרוח להובילה למקום מותר, שהוא מרוחק יותר. החוק הזה מיועד לענות גם למקרים כאלה. משום כך גם אני תומך בהצעה להגדיל את הקנס המכסימלי.

ש. לוי:  
אני מציע שנקבל את הסעיף כפי שמוצע בחוברת הכחולה, כדי שלא נקבל חוק דראקוני. האיום בקנס של 5,000 לירות על זריקת קליפה או אפילו נייר-עתון ברחוב הוא בבחינת המוסיף-גורע. יחד עם זה אני שואל: האין אפשרות להבחין בחוק הזה בין כלל המרכיבים של המונח "פסולת לבין שני המרכיבים הגדולים: פסולת-בנין וגרוטאות, שלגביהם אני מסכים להעלות את הקנס?

ב. מראב:

אני מצטרף להצעת ח"כ לויין להפריך  
בין סובי הפסולת. אם הצעה זו לא  
תתקבל - אני מציע להסתפק בקנס מכסימלי של אלף לירות. צריך לשמור על  
פרופורציה בין קנס על השלכת בול-סיגריה לרחוב ובין הקנסות הקבועים  
היום על תוספת קומה שלמה לבנין שלא כחוק.

א. גיבלבר:

כל עניינו של החוק הזה - שיהיה מרחיק  
ודראקוני. אחרת אפשר להסתפק בחוקי-  
העזר. במקרים שבהם אין הצדקה לקנס גבוה - יש להניח שגם השופט יתחשב  
בנאשם. בכלל, אני חושב שכל עניינו של החוק הוא בביצועו. יש למשל גם  
בעיה של כלבים וחתולים המשוטטים ברחוב ומטילים את צרכיהם וכו'.

י. תמיר:

בחו"ל יש באמת פתרון גם לחיות.

י. בארי:

האם לדעת היועצים המשפטיים ההגדרה  
של "פסולת" איננה מפורטת מדי?  
אולי מוטב לומר "שאריות מזון" במקום הפירוט הטוב כאן?

לענין הקנס - נראית לי הצעתו  
האלטרנטיבית של מר וירשובסקי: שנקבע אלף לירות ונסמך את שר הפנים  
באישור ועדת הפנים להגדיל את הקנס.  
ושאלה בענין האפר: מה באמת רוצים  
מאדם שיעשה עם האפר של סיגריה שהוא מעשן ברחוב?

מר שפט:

יש לי הצעה משולבת מכל מה שנאמר  
כאן.

אני מציע להרחיב את ההגדרה של  
"פסולת", ולהוסיף לה גם "פסולת בנין" (שאיננה דומה ל"גרוטאות בנין").  
את המלה "אפר" אני מציע באמת להוציא מן ההגדרה. אבל אז צריך לשנות  
את שם החוק ובמקום "חוק רשות הרבים" (שמירה על נקיון) לכתוב: "חוק  
שמירה על נקיון". משום שהכוונה המקורית של החוק דיברה על לכלוך קטן  
של הרחוב, ואילו עכשיו הגענו להגדרה רחבה מאד, כוללת גם השלכת פסולת  
בנין ממשאיות.

י. תמיר:

יש חוקי עזר המטילים קנס של עד  
5,000 לירות על השלכת פסולת לרשות  
הרבים, ואינם מדברים על פסולת בנין. איך זה מתיישב עם אלף הלירות  
המוצעות בחוק הזה?

מר שפט:

השאלה היא של אכיפת החוק. אם אמנם  
מרחיבים את החוק וכוללים בו גם  
פסולת בנין - צריך באמת להפריך בגובה הקנסות בין פסולת-בנין ובין  
פסולת קטנה, ואז צריך לתת לשר הפנים סמכות לשנות את גובה הקנס, והחוק  
כאמור ייקרא אז "חוק שמירת הנקיון".  
החוק הזה הוא בין החוקים שחלה  
בהם ברירת-קנס, שבמקום להטריח תמיד את בית-המשפט - אפשר לשלם מיד את  
הקנס. אבל אז צריך לזכור שההפעלה חלה שוב על המשטרה ולא על גוף אחר.

מר מוניץ: אני תומך בהצעה להפריך בין הקונצפציה המקורית של החוק - פסולת קטנה, שלגביה אפשר להסתפק בקנס של אלף לירות - ובין הדברים הגדולים שנוטים עכשיו להוסיף לחוק. כאן צריך באמת לקבוע שהקנס יהיה כפוף לקנסות שעפ"י חוקי העזר.

צריך גם להביא בחשבון שאדם יוכל לטעון בניהמ"ש, כלפי העירייה התובעת אותו לדין עפ"י חוק העזר שעליו הקנס הוא 5,000 ל"י: למה לא הביאו אותי לדין עפ"י החוק הארצי, שאז הקנס המכסימלי הוא אלף לירות? צריך אפוא באמת להבהיר בחוק הזה את ההבדל בין פסולת קטנה (קופסת סיגריות) ובין פסולת שלכניס.

י. תמיר: אני מציע שהקנס על זריקת פסולת לפי הפירוש המקורי של ההגדרה שבסעיף 1 יהיה אלף לירות. ונבקש מהיועצים המשפטיים שיוסיפו את המינוח לגבי פסולת בנין, גרוטאות וזיהום כבד, שלגביהם יהיה קנס מכסימלי של 5,000 לירות. וכן גאפשר לשר הפנים באישור ועדת הפנים להעלות את גובה הקנס, בהתאם לצורך.

מחליטים: לקבל את סעיף 3 ברוח הצעתו של ח"כ תמיר.

סעיפים 4, 5, 6

מחליטים: לאשר סעיפים 5 ו-6 כמוצע בחוברת הכחולה.

מר שפט: נשארה עוד הבעיה שהזכרתי, של עבירת-קנס. אינני חושב שזהו חוק שאכיפתו היעילה היא ע"י ביהמ"ש דווקא. היום ניתן להכריז על עבירות עפ"י החוק הזה כעל עבירות קנס. אבל אז, כאמור, האכיפה היא בידי משטרת ישראל. אם מחליטים אפוא שמדובר כאן בחוק של עבירת קנס - רצון לקבוע במפורש שמדובר בעבירת-קנס שעליה יפקחו פקחי העירייה, וההכנסות מן הקנסות ילכו לקופת העירייה.

מר וירשובסקי: טוב בהחלט שהחוק הזה יהיה חוק של ברירת-קנס, מה גם שבמצב החוקי של היום הברירה היא בידי התביעה אם להגיש גליון אישום בניהמ"ש או לקבוע ברירת קנס. כדי לא להציף את בתי-המשפט באלפי תביעות - אני מציע לקבוע את החוק הזה כחוק של ברירת-קנס.

י. תמיר: אינני מקבל את דבריו של ח"כ קשת בדאשית הישיבה על העומס המוטל על המשטרה. תפקידה של המשטרה הוא לאכוף את החוקים במדינה, ולא ייתכן לפרק אותה מתפקידיה ראשוניים אלה. לגבי ברירות קנס אני מציע שנקבל את דעת היועצים המשפטיים.

מר לפיד: לא צריך לפטור את המשטרה מאחריות. אבל רצוי גם שהרשויות המקומיות יוכלו אף הן, במקביל למשטרה, להיות מוסמכות לקבוע עבירות קנס.

מחליטים: לאשר את החוק כחוק של עבירות קנס, גם ע"י פקחי הרשויות המקומיות, וההכנסות מן הקנסות ילכו לקופת הרשות המקומית.

ב. מואב: אני חוזר על הצעתי בענין הדבקת מודעות.

מר וירשובסקי: אני חבר הוועדה המשפטית של המועצה לא"י-יפה, והם ביקשו ממנו להשמיע כאן דברים על דעתם: רצוי מאד להוסיף לחוק הזה את ענין הדבקת המודעות, אילו אפשר היה לעשות זאת מבלי לסבך את החוק. כי כיום איננו מצליחים להתגבר על הבעיה, שהפכה למכת-מדינה ממש.

ת. רווח: אינני חושבת שיש מקום להכניס את ענין הדבקת המודעות לחוק הזה. יש לנו כל-כך הרבה חוקים שמטפלים בזה, ואם הם אינם טובים - צריך לתקן אותם, ולא להוסיף חוק נוסף.

י. חמיר: אין ספק שיש היום הפקרות איומה בענין המודעות. אבל גם אני סבור ש"חפשת מרובה - לא חפשת", ואני מציע לח"כ שיגיש בענין זה, ביחד אתי ואולי עוד כמה חברי כנסת, הצעת חוק פרטית, חדשה. נסיון לכלול את הענין הזה בחוק הזה רק יסבך ויעכב את קבלתו.

ב. מואב: אני רושם לי אפוא הסתייגות בענין זה, ואנסה לשבוע את הכנסת, אולי תתקבל הצעתי.

מר שפט: אני חוזר על הצעתי בדבר שינוי שמו של החוק.

מחליטים: 1. לשנות את שמו של החוק ל"חוק שמירת הנקיון, חש"ו-1976";

2. לא לקבל את הצעתו של ח"כ מואב לכלול בחוק הזה את ענין הדבקת המודעות שלא במקומות המיועדים לכך.

הסתייגות: ב. מואב.

ת. רווח: ההוראה בדבר התקנת שלבים לפי סעיף 4 היא מעורפלת מאד. נאמר בו: "השר יורה". איך יורה השר? בצו? בתקנות? אני מציעה למחוק את סעיף 4 ולהוסיף פסקה בסעיף 6, סעיף התקנות, "לרבות שלטי אזהרה".

מחליטים: למחוק סעיף 4, ובסעיף 6 להוסיף: "לרבות שלטי אזהרה בכל הנוגע לביצועו של חוק זה". היועצים המשפטיים ינסחו את החוק לקראת הנחתו על שולחן הכנסת לקריאה סופית.

2. חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 7)

ט. שחל:

מדובר בהשתתפותו של חבר ועדה מקומית בדיונים של ועדה מחוזית והמועצה הארצית לתכנון ובניה. כיום קובע החוק בסעיף 23 כי חבר ועדה מקומית במרחב תכנון פלוני לא ישתתף בדיון בכל מוסד תכנון אחר בכל ענין שעליו דנה הוועדה המקומית שהוא חבר בה, אלא בנוכחות המבקש. זאת כדי שלא תהיה מעורבות של אינטרסנטים בדיונים של ועדה הדנה בנושאים של הוועדה המקומית.

התיקון שאני מציע בא להשאיר את מניעת זכות ההצבעה מחבר הוועדה המקומית, אבל לאפשר לו להשתתף בדיונים בוועדה האחרת. נציגי הציבור, אנשי הוועדה המקומית, אין לראותם כאינטרסנטים במובן הצר של המלה, וצריך לאפשר להם להשתתף בדיוני הוועדה המחוזית בענינים שנוגעים לוועדה המקומית שאותה הם מייצגים. אני מסכים, כאמור, שבהצבעה לא יוכלו להשתתף גם להבא.

אני מציע אפוא לנסח את סעיף 23 לחוק התכנון והבניה כדלקמן: "חבר ועדה מקומית במרחב תכנון פלוני לא יצביע בעת דיון בכל ענין הנוגע לאותה ועדה או שדרון בה".

מר שפט:

אני מציע לכתוב "מוסד פלוני" במקום "ועדה מקומית", כי הכוונה היא גם לחבר ועדה מחוזית המופיע במועצה הארצית.

מר מוניץ:

אני מביע סיפוק, בשם מרכז השלטון המקומי, על הצעת החוק. מאז נתקבל חוק התכנון והבניה ב-1965 הרגישו עצמם חברי הוועדה המקומית מקופחים בוועדות המחוזיות. גם הנציגים האחרים בוועדה המחוזית ובמועצה הארצית מייצגים ארגונים, מוסדות, חלקי-ציבור. משום כך אנו רואים בקבלת החוק הזה רק מחציתה של הדרך, ומשאלתנו היא להשוות את מעמדם של חברי הוועדה המקומית בכל לזה של כל יתר הנציגים, גם לענין זכות ההצבעה, ואני מביעים משאלה שסעיף 23 של חוק התכנון והבניה יתוקן בהתאם.

י. בארי:

הערתו של מר מוניץ צריכה להדליק אור-אדום לגבי עצם גישתנו לנושא. הסדר החקיקה בכלל מחייב שחברים של מוסד ציבורי לא ישתתפו בדיונים ובהכרעות בנושאים הנוגעים להם. ואילו מר מוניץ רואה בקבלת החוק המוצע רק "מחצית הדרך".

מחליטים:

לאשר את הצעת החוק, בנוסח הבא: "חבר ועדה מקומית במרחב תכנון פלוני לא יצביע במוסד תכנון אחר בכל ענין שעליו דנה אותה ועדה או הנוגע לה".